

Den første sag på dagsordenen var:

1) Første behandling af lovforslag nr. L 116: Forslag til lov om Danmarks Tekniske Universitets (DTU) overgang til selveje. (Danmarks Tekniske Universitets kapitalforhold m.v. som selvejende universitet).

Af forskningsministeren (Birte Weiss).
(Fremsat 15/11 2000).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Formanden:

Jeg skal sige, at forskningsministeren i dag taler siddende fra sin plads.

Lise Hækkerup (S):

Det rummer spændende muligheder, at Danmarks Tekniske Universitet bliver selvejende.

Den selvejende struktur vil give ro om de økonomiske rammer og derved sikre bedre og langsigtet planlægning.

Det betyder, at DTU kan gennemføre fundamentale undervisningsreformer og skabe et nyt forskningsmæssigt koncept og på den måde opbygge et nyt attraktivt studie- og forskningsmiljø, der vil kunne tiltrække flere studerende.

Det internationale vidensamfund er en realitet, som allerede påvirker vores samfund meget.

Statsministeren sagde bl.a. i sin åbningstale, at stærke forskningspositioner er afgørende for den fortsatte udvikling af det danske samfund, og at regeringen vil styrke forskningsområdet yderligere. Samtidig skal samspillet mellem offentlig og privat forskning forstærkes ved at fremme innovation i erhvervslivet.

Det kan Socialdemokratiet selvfølgelig tilslutte sig. Og med det løft, der er på forsknings- og universitetsområdet i næste års finanslov, og med dette lovforslag er vi allerede godt på vej.

I et videnbaseret samfund som det danske er investering i forskning og uddannelse grundlaget for vores fremtidige velfærd. De seneste år har den naturvidenskabelige forskning imidlertid ligget underdrejet.

DTU's problem har både bestået i en fysisk nedslidning af bygningerne og i manglende søgning. De manglende studerende er ikke bare et internt DTU-problem, men i høj grad et nationalt problem. Derfor er det vigtigt, at udviklin-

gen bliver vendt i de kommende år. Jeg tror på, at der ved en gennemgribende modernisering af DTU vil kunne skabes et attraktivt studiemiljø, der vil tiltrække endnu flere studerende.

Vi har hidtil i Danmark ikke haft tradition for et stærkt samarbejde mellem det private erhvervsliv og universiteterne. DTU's nye struktur vil styrke dette samarbejde.

I Irland og Finland har jeg ved selvsyn bl.a. kunnet konstatere, at der i et stærkt samarbejde mellem universiteterne og erhvervslivet ligger store perspektiver og udviklingsmuligheder. Et tæt samarbejde mellem erhvervslivet og DTU, hvor der bl.a. placeres højtprofilerede innovative miljøer på DTU, vil for alvor kunne slå bro mellem dansk erhvervsliv og forskningen.

De danske universiteter skal blive bedre til at håndtere samarbejdet med erhvervslivet. I dag er det sådan, at danske virksomheder køber to tredjedele af deres forskning i udlandet, men dansk erhvervsliv siger selv, at hvis de danske universiteter i højere grad var gearret til et sådant samarbejde, kunne de lige så godt købe deres forskning i Danmark.

Styrkelse af samarbejdet mellem universiteter og erhvervsliv må dog aldrig blive et knæfald for erhvervslivets interesser, hvor universitetet skal løbe efter erhvervslivets penge. Den offentlige finansiering skal være fundamentet for den danske forskning og vil altid udgøre langt den største del. Dette princip skal gælde for alle forskningsområder, både det humanistiske, det mere samfundsprægede og det naturvidenskabelige, ligesom grundforskningsområdet på DTU ikke nødvendigvis er erhvervsrettet. Det skal også i fremtiden prioriteres.

Jeg finder det også væsentligt at pege på, at DTU fortsat vil være omfattet af universitetsloven, så det interne demokrati fortsat opretholdes.

Socialdemokratiet kan også støtte, at der gøres en særlig indsats for at skabe et studiemiljø, som kan tiltrække kvinder og personer af anden etnisk oprindelse. Hvis vi vil have dynamiske og levende universitetsmiljøer, så kræver det, at der er en jævn aldersfordeling og en jævn kønsfordeling. Universitetsmiljøer må gerne bestå af mennesker med forskelligt udgangspunkt, så der bliver stillet spørgsmål til gængs opfattelse eller indgroede forestillinger.

Socialdemokratiet kan naturligvis tilslutte sig lovforslaget.

(Kort bemærkning).

Søren Kolstrup (EL):

Jeg har to spørgsmål til fru Lise Hækkerup. Det ene spørgsmål går på det interne demokrati. Kan fru Lise Hækkerup bekræfte, at der med dette lovforslag sker en enestående centralisering omkring ikkevalgte personer og dermed en systematisk afdemokratisering? Det synes jeg er vigtigt vi har en fælles forståelse for, så kan vi i øvrigt være rasende uenige politisk. Det er det ene.

Det andet er spørgsmålet om samarbejdet mellem offentlig og privat. Kan fru Lise Hækkerup forklare, hvorfor man nu definerer det her universitet som et erhvervsuniversitet? Hvad er forskellen på et erhvervsuniversitet og et almindeligt universitet?

(Kort bemærkning).

Lise Hækkerup (S):

Så må jeg jo til støtte for hr. Søren Kolstrups hukkommelse citere, hvad jeg sagde for mindre end 1 minut siden: »Jeg finder det væsentligt at pege på, at DTU fortsat vil være omfattet af universitetsloven, så det interne demokrati fortsat oprettholdes.«

Det vil sige, at såvel TAP'erne som de studerende stadig væk er repræsenteret i de styrende organer.

Til det næste spørgsmål med erhvervslivet, så synes jeg, det er meget vigtigt at påpege, at ledelsen eller lederen af universitet skal være en anerkendt forsker, altså skal have sit fundament og sine rødder i forskningsverdenen. Det er temmelig afgørende for mig. Det er også temmelig afgørende for mig, at universitetsloven jo ikke er trådt ud af kraft, at det stadig væk er et universitet, men et universitet, som nu har et lidt andet koncept, end vi hidtil har set.

(Kort bemærkning).

Søren Kolstrup (EL):

Kan fru Lise Hækkerup bekræfte, at der er tale om, hvad angår alle de personer, der har en reel kompetence, at de udpeges? Jeg går da ud fra, at vi læser teksten på samme måde. I mit begreb betyder demokrati valg.

Nu erstatter man systematisk, ikke overalt, men på de mest betydningsfulde områder ordet valg med udpegning. Har fru Lise Hækkerup og jeg en fælles forståelse for, at demokrati har noget med valg at gøre og ikke noget med udpegning at gøre?

Kan fru Lise Hækkerup bekræfte, at man systematisk skal udpege institutbestyrere; at der kommer særlige uddannelsesdekaner, som får en afgørende indflydelse i bestemte situationer; at der er forskningsdekaner, som er udpeget osv.

Så til det med erhvervsuniversitet. Hvad er definitionen på et erhvervsuniversitet, for det står jo som noget særligt her? Derfor kunne det være interessant at høre, hvad definitionen er på det i forhold til almindelige universiteter.

(Kort bemærkning).

Lise Hækkerup (S):

Demokratiet er ikke sat ud af spil. Hr. Søren Kolstrup kan være ganske rolig; Konsistorium består.

Et erhvervsuniversitet er et universitet med en anden ledelse; et universitet, som har en anden koncept; et universitet, som aktivt skal tage del i erhvervslivet ved at samarbejde med erhvervslivet i større udstrækning end det, vi hidtil har set.

Men det er vigtigt for mig at pointere, at det stadig væk er et universitet med de basale grundforskningsforpligtelser, som et universitet har. Det skal DTU selvfølgelig fortsat have.

Formanden:

Hr. Søren Kolstrup – sidste omgang.

(Kort bemærkning).

Søren Kolstrup (EL):

Fru Lise Hækkerup har ret i, at konsistorium består som organ. Men så må fru Lise Hækkerup vel kunne bekræfte – og det må vi vel kunne være enige om – at dette organ får indskrænket, ikke udvidet, sin betydning, hvad angår de strategiske beslutninger på universitetet. De lægges jo over i bestyrelsen, samtidig med at der kommer til at sidde en lang række ledelsesudpegede personer. Men fordi et organ består, kan det jo godt få nye funktioner eller ændrede funktioner, reducerede funktioner.

Omkring erhvervsuniversitet: Jamen hvis der ikke er noget særligt i ordet, hvordan kan det så være, at man anvender det her? Fru Lise Hækkerup siger: Jamen det er jo det samme som det almindelige universitet. O.k. men så kan vi vel være enige om at slette det begreb, der hedder erhvervsuniversitet?

(Kort bemærkning).

Lise Hækkerup (S):

Dette her er noget nyt, og der er selvfølgelig også en bagtanke med et erhvervsuniversitet. Hvorfor er der egentlig det?

Det er jo klart for enhver, at dansk naturvidenskabelig forskning befinder sig i en bølgedal. Det er ikke attraktivt blandt unge mennesker at søge naturvidenskabelige uddannelser.

Vi forsøger nu at gøre noget ved den for samfundet meget alvorlige sag. Man forsker jo ikke bare for sig selv. Forskning er et samfundsanliggende. Derfor forsøger man nu at give den naturvidenskabelige forskning en hjælpende hånd ved de her muligheder.

Angående det med, at demokratiet skulle være sat ud af kraft, kan jeg kun henvise til, hvad jeg tidligere har sagt: De styrende organer eksisterer stadig væk. Konsistorium eksisterer altså stadig væk.

Formanden:

Fru Hanne Severinsen som ordfører.

Hanne Severinsen (V):

I Venstre er vi særdeles positive både over for den proces, der er gået forud for lovforslaget, og det konkrete lovforslag.

Der er tale om, at DTU på eget initiativ har ønsket at overgå til selveje. Det synes vi er enormt fornuftigt. Det giver en masse muligheder.

Vi tror, at det ønske måske vil blive et ønske, som vil blive bredt ud i den øvrige universitetsverden, og det synes vi også er en positiv udvikling.

Man har også ønsket en slagkraftig ledelse, og det får man nu mulighed for. Jeg synes, at det giver nogle løfter om, at man på den måde hurtigt kan omstille både uddannelser og forskning, men samtidig bygge på det, der jo er DTU's særkende og også i fremtiden skal være DTU's særkende, nemlig at man har teknisk grundforskning til det højeste niveau, og at man uddanner civilingeniører, der i høj grad er brug for, og hvor man jo kan sige, at det eneste problem i dag er, at man uddanner for få.

Det, vi jo kunne håbe, er – i og med at der er blevet skabt sådan en pionerånd ved, at man selv er gået i gang med en proces – at vi får nogle helt nye løsninger og også noget, som peger fremad, og som får de unge til at se, at her foregår der altså noget, der er så spændende, at her bør de melde sig. Her vil de få en god uddannel-

se og gode muligheder for at forske, og samtidig vil de få gode kontakter til det erhvervsliv, som jo ikke ønsker, at man bare skal lave erhvervslivets egen forskning.

Det ønsker jo i høj grad at samarbejde med DTU for at kunne sikre, at DTU så meget desto bedre kan udføre den grundforskning, som er forudsætningen for, at erhvervslivet kan få gode muligheder for f.eks. gode kandidater, og at man også har noget at spille videre på i den erhvervsmæssige forskning.

Derfor tror jeg også, at det er udmærket, at man taler om et erhvervsrettet universitet, men det er jo et teknisk universitet først og fremmest, og det er et universitet, som nu får nogle vældige udviklingsmuligheder.

Man kan altid diskutere, om det måske burde have været en mere generel rammelov, men jeg tager i hvert fald udformningen på den måde, at de gode ting, som man nu kan – lidt flere økonomiske frihedsgrader, f.eks. også med opsparing – forhåbentlig er noget, man så også kan andre steder, og at man fra ministeriets side, hvis andre universiteter kommer og gerne vil lave om ikke den samme øvelse, men en lignende øvelse, så vil være positiv over for det.

Vi ser selvfølgelig måske nok, at det kan være lidt besværligt, hvis alle universiteter skal have hver sin lov, men det vigtigste er, at vi får den mulighed for modernisering, og at vi får den mulighed for selveje, som jeg tror er en vigtig forudsætning for fornyelse af universitetet her.

Man kan også diskutere hele spørgsmålet om, hvordan man sætter værdiansættelsen. Det er noget, som vi godt vil kigge lidt på i udvalget, også mulighederne for belåning osv. Men rent umiddelbart er vi kun positive over for forslaget. Vi synes, det virkelig varslar en god fremtid for Danmarks Tekniske Universitet.

(Kort bemærkning).

Søren Kolstrup (EL):

Det var jo interessant at høre fru Hanne Severinsen, der var meget positiv over for det her forslag og den her meget gennemgående afdemokratisering, som er i forslaget. Men det kunne være interessant at høre, om den model, vi ser her, er Venstres perspektiv. Har jeg opfattet det korrekt, at fru Hanne Severinsen gerne ser, at det her bliver en model til efterfølgelse andre steder? Det er det ene.

Og som det andet: Kan man tænke sig, at vi, når den såkaldte pionerånd breder sig til andre

universiteter, får en ny universitetslov med udgangspunkt i DTU?

Fru Hanne Severinsen taler om pionerånd. Har fru Hanne Severinsen den opfattelse, at pionerånd skal være noget, der er forankret hos en lille gruppe folk i samfundet, altså elitens pionerånd, som vi ser på DTU, eller skal det være noget, der er forankret dér, hvor folk er flest – de studerende, de ansatte?

Mit spørgsmål er stillet, fordi jeg jo har bemærket, at de ansatte i hele processen – ikke i den berømte beslutning om konsistorium, men i processen – vedvarende har sendt protestskrivelse over de øvelser og også i den her situation ikke anbefaler forslaget.

(Kort bemærkning).

Hanne Severinsen (V):

Allerførst vil jeg sige, at hvis ikke den nye ledelse virkelig formår at inddrage og medansvarliggøre dem, der rent faktisk skal udføre den omstrukturering, så vil det være dumt, for al god ledelse bygger på, at man inddrager dem, som skal være med til det nye, ellers vil det ikke gå godt.

Men det er jo ikke det samme som at bygge videre på den model, man hidtil har haft. Jeg synes, det var interessant, at udvalget på et tidspunkt var i Amsterdam og hørte, hvordan studenterrepræsentanterne sagde, at det faktisk var mere spændende at spille op imod en ledelse og have den indflydelse på egne studier, som i virkeligheden mange gange kan blive større, men hvor man kan have en reel diskussion om, hvad det er, man skal, frem for at sidde og blive vævet ind i ingen beslutninger at tage.

Jeg tror, at det her er en god model. Jeg siger ikke, at det nødvendigvis skal være den samme model på andre universiteter, men jeg er overbevist om, at selve tanken om selveje vil smitte, og det håber vi også i Venstre at den vil.

(Kort bemærkning).

Søren Kolstrup (EL):

Når fru Hanne Severinsen taler om vigtigheden i, at en ledelse medinddrager de studerende, de ansatte osv., mener fru Hanne Severinsen så, det gøres ved bl.a., at studienævnet får indskrænket kompetence, som vi nu ser for vore øjne her? Er det vejen frem til at inddrage folk, således at det i højere grad sker på ledelsens præmisser?

(Kort bemærkning).

Hanne Severinsen (V):

Der er jo mange lag af indflydelse, og når det gælder studierne udformning, så er det jo netop dér, at de studerende skal have indflydelse, og jeg går ud fra, at det vil de stadig væk få. Det er jo ikke det samme som at være fedtet ind i nogle kæmpe beslutningsprocesser om, hvor man skal prioritere.

Det er nogle af de beslutningsprocesser, som nu vil blive nemmere. Men det er selvfølgelig klart, at de beslutninger, der skal tages, jo allerede er diskuteret bl.a. i konsistoriet.

Så jeg tror faktisk, at det her bliver langt klare og langt mere demokratisk på den måde, at man får indflydelse på det, som vedrører én selv, og det synes jeg er langt bedre, end at vi har sådan noget vældig bureaukratisk fedten hinanden ind i alt muligt, hvor der alligevel ikke bliver taget nogen beslutninger.

Formanden:

Hr. Søren Kolstrup, sidste runde.

(Kort bemærkning).

Søren Kolstrup (EL):

Jamen så kunne jeg jo passende spørge fru Hanne Severinsen, om fru Hanne Severinsen vil være med til et ændringsforslag til dette her lovforslag. O.k., det der i toppen er vi uenige om, men jeg forstår på en måde fru Hanne Severinsen sådan, at det er vigtigt, at i hvert fald studienævnene ikke får indskrænket, men måske endda udvidet kompetence. Det er jo dér, folk er flest. De bevæger sig.

Vi kan ikke blive enige om toppen, men så kunne det jo være, vi kunne blive enige om bunden. Er det korrekt opfattet: Ja tak til at studienævnene får en egentlig indflydelse, mindst som de har i dag?

Formanden:

Hr. Brian Mikkelsen som ordfører.

Brian Mikkelsen (KF):

Danmarks Tekniske Universitet er fundamentet i udviklingen og styrkelsen af de teknisk-naturvidenskabelige fagområder i Danmark.

Men selv fundamentet skal vedligeholdes og renoveres med jævne mellemrum. At gøre DTU til en selvejende institution mener vi fra konservativ side er en rigtig god og visionær idé. Det er en tiltrængt renovering, der forhåbentlig kan

medvirke til at give hele det naturvidenskabelige område et tiltrængt løft.

Der er behov for øget samarbejde med erhvervslivet for at få højere udnyttelsesgrad af forskningen på DTU. Men samtidig er der også, som vi alle ved, et kolossalt behov for øget optag af studerende. Danmark har brug for flere naturvidenskabelige kandidater. Samspillet med erhvervslivet, som der lægges op til i lovforslaget, er essentielt for vores vedkommende.

Hvis universiteterne skal overleve i den globale verden, er det vigtigt, man åbner sig op. Man åbner sig op for det omkringliggende samfund. Man åbner sig op for et bedre og mere professionelt samspil med erhvervslivet. Den jomfruelighed, der har karakteriseret dele af universitetssektoren, holder jo slet ikke i den verden, vi lever i.

Hvis samfundet og universiteterne skal have glæde af hinanden, er det vigtigt med samspil. Hvis universiteterne – hermed tænkes der også på DTU – skal have mulighed for en fantastisk god grundforskning, hvis man skal have udnyttet det potentiale, der ligger i DTU, så skal der åbnes op for et bedre og mere koordineret samspil med erhvervslivet. Det lægges der op til i det her forslag, og det synes vi er fantastisk godt.

Overgangen til selveje skal medvirke til at skabe nye attraktive studiemiljøer mulighed også for at påbegynde en særdeles tiltrængt modernisering af såvel bygninger som apparaturer. De, som har været ude på sletten og har set DTU's bygninger, ved, at de desværre minder lidt for meget om østeuropæiske bygninger, hvor der slet ikke er moderniseret, og hvor et gevaldigt løft er tiltrængt. Det giver også universitetet større økonomiske frihedsgrader.

Modernisering er et meget væsentligt element. Vi ved alle, hvor hurtigt den teknologiske udvikling sker, og det er selvfølgelig vigtigt, at netop DTU formår at holde trit med udviklingen og udbudsmæssigt forstår at afspejle samfundet. Det er også vigtigt, at de bygningsmæssige rammer formår at understøtte en påtænkt modernisering af hele undervisningen.

I enkelte af de høringssvar, vi har fået, er der lidt tvivl om, hvorvidt de i loven beskrevne rammer levner plads til de nødvendige moderniseringer. Derfor vil vi i Det Konservative Folkeparti under udvalgsarbejdet sikre os, at der med den fremlagte model for selveje faktisk levnes økonomisk mulighed og råderum til at igangsætte moderniseringer.

Vi forlanger selvfølgelig ikke, at det hele skal sættes i gang med det samme. Det er utopi. Men det er altså af stor betydning, at man på DTU teknologisk er på omgangshøjde, og at man kommer i gang med det tiltrængte løft snarest muligt.

Fra konservativ side lægger vi stor vægt på, at universitetet som konsekvens af overgangen får en bestyrelse som den øverste myndighed på DTU.

I ansøgningen om overgang til selveje lægges der op til etablering af en ny ledelsesstruktur, der skal være mere effektiv, og den skal bidrage til en hurtigere beslutningsproces, end tilfældet er i dag. Det kan vi kun kraftigt bifalde. Vi synes nemlig, det er en glædens dag med det her forslag. Det giver et tiltrængt løft, en tiltrængt modernisering, og det betyder også, at man får en anden ledelsesstruktur.

I modsætning til den socialdemokratiske ordfører synes vi ikke, at det er særlig smart, at der i bilag 2 til forslaget står, at rektor skal være anerkendt forsker. Stillingen som rektor er en stor og betydningsfuld post at besætte, der ikke alene stiller krav om faglige forudsætninger, men også om ledelsesmæssige evner og erfaringer.

En fremragende forsker er jo ikke nødvendigvis en fremragende rektor. Det kræver mere end stor faglighed, nemlig gode ledelsesmæssige kompetencer. Derfor skal der selvfølgelig først og fremmest tages højde for ledelsesmæssige kompetencer ved ansættelsen af rektor, og det bør tydeligere fremgå på linje med kravet om, at rektor skal være en anerkendt forsker.

Ellers synes vi, at forslaget som helhed er aldeles glimrende. Det lægger op til, at man følger mange af de udviklinger, der er i de fleste andre vesteuropæiske lande, hvor niveauet for forskning virkelig er blevet løftet igennem de seneste år.

Vi er også sikre på, at man med den nye bestyrelse vil kunne få input og inspiration, som vil være til gavn for hele den danske universitetsverden.

Så alt i alt er det et aldeles glimrende forslag.

(Kort bemærkning).

Søren Kolstrup (EL):

Det er jo interessant at høre alle de superlativer, som glider hen over læberne på de borgerlige ordførere: Det er fantastisk godt, og nu kommer vi til en modernisering, hvor der effektivt og hurtigt træffes beslutninger.

Er det sådan i De Konservatives univers – der åbenbart nu er identisk med Socialdemokratiets univers – at god forskning bygger på og har som succeskriterium effektivitet og tempooprkning? Det er det ene.

Det andet er spørgsmålet om, hvor man skal have informationer fra. Er det vigtigste at få informationer fra folk ude i byen, der tilhører samme ledelseslag som én selv, eller er det at få det eventuelt fra de faktiske forskere, som bedriver nogen grundforskning?

Derfor kunne det være interessant at høre, om De Konservative mener, at vi skal gå videre i retning af afskaffelse af demokratiet, som det her forslag lægger op til. Vi kunne jo f.eks. afskaffe konsistorium for at være lidt konsekvente.

(Kort bemærkning).

Brian Mikkelsen (KF):

Nu er demokrati jo altid et helligt udtryk, og det er meget blasfemisk overhovedet at diskutere demokrati, specielt fra Folketingets talerstol.

Men se, hvis man vil have effektive universiteter, og det er jo et mål i sig selv – effektivitet betyder bedre forskning, bedre undervisningsmiljøer, bedre kvalitet – så kræver det altså også, at man har en fornuftig beslutningsgang, og at man vælger nogle ledere, eller ansætter nogle ledere, som også er ledere. Altså ledere, som sørger for, at de store virksomheder, som universiteter nu engang er, bliver drevet på en ordentlig måde.

For det vigtigste, et universitet skal bedrive ud over formidling og undervisning, er god forskning, det er god kvalitet. Det er målet for konservativ uddannelsespolitik og konservativ forskningspolitik. Der er vi sikre på, at det her forslag er med til at bibringe DTU nogle fantastiske instrumenter og nogle gode redskaber.

Et universitet som DTU skal jo ikke lukke sig inde i sin egen lille kerne og sin egen lille skal, for forskningen bliver drevet på et ekstremt højt niveau i eksempelvis andre lande og på omkringliggende virksomheder, og dér er det vigtigt at hente inspiration. I de lande, som vi kan lære noget af i Danmark – lad os tage USA som eksempel, hvor man har forskning på et meget højt niveau – drives det på den her måde, og der fungerer det.

Formanden:

Hr. Ole Sohn som ordfører.

Ole Sohn (SF):

Jeg skal på vegne af SF's ordfører, hr. Thorstein Theilgaard, der ikke kan være til stede i dag, give udtryk for følgende indstilling:

Vi er ikke pr. automatik imod selvejende institutioner på uddannelsesområdet, men vi er mere end betænkelige ved at lave en sådan uhyre detaljeret særlov for en enkelt universitetsinstitution.

Processen forud for det foreliggende lovforslag gør os bestemt ikke mindre betænkelige. Det kan undre, at ministeren ikke har fremsat blot et væsentligt mindre detaljeret forslag med det ene formål at gøre DTU til en selvejende institution, selvfølgelig under respekt for de betingelser, der er knyttet til universitetslovens undtagelsesparagraf. Men nærværende lovforslag er så detaljeret, at selv relativt små ændringer i DTU i fremtiden skal gøres til genstand for behandling af Folketinget. Det finder SF ikke hensigtsmæssigt og slet ikke foreneligt med universiteternes ellers højt besungne selvstyre.

I forlængelse heraf kan hastværket undre, da hastværk jo som bekendt ofte er lastværk. Med ikrafttræden allerede fra årsskiftet har man reelt ikke mange muligheder for at efterkomme eventuelle ændringer fra den korte høringsrunde, eller som den tilsvarende korte udvalgsbehandling kunne give anledning til.

Ifølge undtagelsesparagraffen er det en forudsætning for ministerens dispensation, at de studerendes og de ansattes indflydelse sikres. Det kan desværre ikke siges at være tilfældet på DTU. Tværtimod har der været et massivt demokratisk underskud i hele processen, hvor både de studerende og de ansatte har været koblet af og været sat uden for reel indflydelse. Dette fremgår også af forskellige høringssvar.

I DTU's udviklingskontrakt er det et klokkeklart mål, at år 2000 skulle bruges til en bred og dermed også demokratisk debat om DTU's fremtidige styring og organisering. Dette er bare ikke sket. Både de ansatte og de studerende er i dag dybt frustrerede over et lukket og udemokratisk forløb, hvor ledelsen på DTU i vid udstrækning har koblet de tillidsvalgte repræsentanter af forløbet. Der har ikke været tale om dialog og debat, der har derimod været tale om et skoleeksempel på manglende vilje til dialog og demokratisk inddragelse, som der ellers er tradition for på danske uddannelsessteder.

Hvis lovforslaget vedtages, efterlader det demokratiet på DTU i en sørgelig forfatning; f.eks. skal institutleder udpeges af rektor og ikke væl-

ges på demokratisk vis, som det er tilfældet med institutioner under universitetsloven. Studienævnene ser heller ikke for godt ud i lovforslaget; de fratages deres vigtigste kompetence, og desuden kan uddannelsesdekanerne gå imod et flertal i studienævnet med hensyn til studieevaluering.

Endelig undrer det SF, at man i realiteten vælger at se gennem fingre med en overtrædelse af universitetsloven, som DTU fortsat hører under. I dispensationsansøgningen fra ledelsen på DTU anføres det, at man af praktiske grunde og i forventning om dispensation allerede har udpeget institutledere i stedet for at lade dem vælge via demokratiske valg på de enkelte institutter. Man kan derfor spørge, om det er blevet tilladt og acceptabelt at bryde loven på forventet efterbevilning.

Alt i alt mener SF, at lovforslaget er et dårligt forslag, ikke mindst fordi forslaget ikke kan betragtes som andet end et angreb på den demokratiske ånd i universitetsloven. Derfor er det med en meget kritisk indstilling, vi går til det kommende udvalgsarbejde, og som det ser ud nu, kan SF ikke lægge stemmer til lovforslaget.

Egil Møller (DF):

Dansk Folkeparti er enig i lovforslagets bemærkninger om, at DTU er et erhvervsrettet universitet. Et hovedmål for universitetet er at levere sit bidrag til, at dansk erhvervsliv kan være i front i en verden, som er under hastig forandring, idet viden og innovation spiller en stadig stigende rolle.

For at tiltrække tilstrækkeligt med studerende er det tidens krav, at der skabes tiltrækkende studentermiljøer. Den danske velfærd er betinget af, at forskningen har og får optimale forhold; og Dansk Folkeparti støtter derfor, at lovforslaget giver mulighed for, at DTU overgår til at være et selvejende universitet med egen bestyrelse på syv medlemmer, hvoraf de fire er eksterne medlemmer, som udpeges i kraft af deres personlige kvalifikationer. Kunne jeg få ministerens tilsagn om, at de to eksterne medlemmer udpeges efter indstilling fra Dansk Industri?

Med hensyn til rektors ansættelse i tidsbegrænset stilling ser jeg det som en klar fordel, hvis denne post bestrides af en person med høje kvalifikationer fra sit hidtidige virke i såvel offentlig stilling som det private erhvervsliv.

Overgangen til en selvejende institution vil give mulighed for en tiltrængt modernisering af DTU's bygninger og apparatur. Det har væsent-

lig betydning, at også disse forhold er optimale. Skal vi have konkurrencedygtige resultater fra de teknisk-naturvidenskabelige fagområder, skal studiemiljøerne være optimale på alle områder.

Med disse bemærkninger vil jeg tilkendegive, at Dansk Folkeparti støtter lovforslaget.

Morten Helveg Petersen (RV):

På vegne af den radikale forskningsordfører, fru Elisabeth Arnold, som ikke kan være til stede i salen i dag, skal jeg sige følgende:

Gennem en årrække har søgningen til ingeniøruddannelserne været stagnerende eller ligefrem faldende. Trods gode prognoser for beskæftigelsen for færdiguddannede ingeniører og trods direkte mangel på arbejdskraft inden for visse specifikke tekniske brancher er det ikke lykkedes at få tilstrækkelig mange unge til at vælge ingeniøruddannelserne.

Ud over det nationale problem med truende mangel på højt kvalificeret, teknisk specialiseret arbejdskraft har udviklingen også betydet, at den vigtigste institution for uddannelse og forskning inden for de tekniske videnskaber, Danmarks Tekniske Universitet, har fået voksende problemer. Dels har de vigende studentertal betydet dårlig økonomi, dels er den store bygningsmasse på DTU efterhånden både nedslidt og utidssvarende med behov for betragtelige investeringer til modernisering og renovering til følge, og endelig har der vist sig et stort behov for at få fornyet det traditionsrige samarbejde med industrien, således at både fællesskab med hensyn til visse bygninger og med hensyn til DTU's ledelsesorganer kan komme på tale.

Den idé opstod for omkring et år siden, at DTU måske kunne blive en selvejende institution. Ideen var DTU's egen, og hensigten med den ændrede ejerform skulle være at skabe større råderum med hensyn til disponering, herunder eventuel udlejning af bygningerne, og gennem det øgede samarbejde med industrien skabe et mere spændende studie- og forskningsmiljø. Siden ideen blev lanceret, har der været arbejdet med det lovforslag, vi behandler her i dag.

DTU har jo hidtil været underlagt universitetslovens bestemmelser, og det har været det store diskussionsemne, i hvilket omfang det vil være nødvendigt at frigøre DTU for visse af universitetslovens ledelsesregler. Ved første gennemsyn af modellen meldte der sig straks en del spørgsmål: Hvordan vil forholdet blive mellem en udpeget bestyrelse og et valgt konsistorium?

Hvordan skal sammensætningen af bestyrelsen være? Hvilke beføjelser skal bestyrelsen have? Hvordan bliver medarbejdere og studenter repræsenteret? Hvordan vil overgangen fra en valgt til en ansat ledelse fungere? Hvordan sikres forskningsfriheden på den rekonstruerede institution?

Man når imidlertid ikke langt ved blot at stille bekymrede spørgsmål, og fra radikal side har vi efter nøje at have sat os ind i forslaget detaljer besluttet at give DTU grønt lys til denne nye livsform. Det har vi ikke mindst gjort, fordi vi har indtryk af, at der er arbejdet både seriøst og ansvarligt med at udforme alle de praktiske detaljer, og der er taget hensyn til de mange forskellige grupper og interesser omkring og på DTU. Men vi vil følge udviklingen tæt. DTU's nye status som selvejende er en forsøgsordning, og det er ingenlunde sikkert, at den model, der her er konstrueret, er den rigtige. Som det ofte er tilfældet, lyder lovens ord tilforladelige, mens det virkelige liv kan vise sig at være ganske anderledes.

Et af de problemfelter, vi er særlig interesserede i at følge, er ledelsen på institutplan. Det har hidtil været en valgt ledelse, men bliver efter dette lovforslag til en ledelse udpeget af rektor efter drøftelse med medarbejderne. Vi går naturligvis ud fra, at denne drøftelse med medarbejderne bliver reel, således der fortsat bliver tale om indflydelse på instituttets ledelse, og vi vil gerne have en kommentar til denne problemstilling fra ministeren.

Der vil være adskillige andre problemfelter, vi fra radikal side vil følge tæt, når DTU får sin nye status som selvejende. Men med alle disse forbehold skal jeg sige på vegne af Det Radikale Venstre, at vi kan anbefale forslaget.

Susanne Clemensen (CD):

Jeg vil gerne sige, at jeg synes, det er et utrolig spændende lovforslag, vi står med her. Det er spændende, fordi den proces, der blev sat i værk med opbakning fra alle partier, måske på nær Enhedslisten så vidt jeg husker, nu ser ud til at føre til det ønskede resultat.

Det hele startede med en ændring af universitetsloven med indførelse af udviklingskontrakterne og et ønske om, at universiteterne fik mulighed for større fleksibilitet, hvad angår deres styrelsesforhold. Vi behandlede jo et forslag til ændring af universitetsloven her i Folketinget den 15. april 1999, og det vedtagne lovforslag trådte i kraft den 1. juli 1999.

Nu står vi så og behandler et lovforslag, som er en udløber af et enigt konsistoriums ønske om, at DTU etableres som en selvejende institution med en bestyrelse med ekstern repræsentation med det formål at opnå et tættere og mere dynamisk samspil med erhvervslivet. Det er set ud fra CD's synspunkt nogle utrolig spændende og meget velkomne perspektiver og udviklingsmuligheder, der ligger til grund for DTU's ønske om at blive en selvejende institution.

Vi har noteret os, at der er nogle universiteter, der er bekymrede, mens der er andre, der glæder sig og håber, at det her vil skabe præcedens. Dertil er at sige, at for CD's vedkommende er det ikke ledelsesmodellen, der er afgørende, men derimod om institutionerne lever op til den opgave, de forpligtelser, som de faktisk skal varetage, og hvem siger, at én bestemt ledelsesmodel, der blev udviklet i 1960'erne og 1970'erne i forbindelse med nogle bestemte historiske begivenheder, nødvendigvis er den eneste ledelsesmodel, der fungerer på universiteterne? Det tror vi ikke på i CD, og vi er utrolig glade for, at DTU's konsistorium selv har ønsket den ændring af DTU's styrelsesforhold, som vi nu behandler her i dag.

Vi har selvfølgelig også noteret os forskellige hørings svar, hvor der er nogle, som udtrykker bekymring for, hvad det vil betyde, at konsistorium nu bliver et almindeligt led i den organisatoriske ledelsesstruktur. De mener, at det vil begrænse det akademiske forums betydning, og at det ikke vil styrke DTU's anseelse som universitet. Dertil er at sige, at det ikke er en bekymring, som vi deler i CD, og vi mener, at det må komme an på en prøve. Den nuværende model har bestemt også sine alvorlige problemer efter vores opfattelse.

Med hensyn til rektors kvalifikationer har bl.a. Dansk Industri i sit hørings svar foreslået, at det vedrørende rektors kvalifikationer bør fremgå af bemærkningerne, at han – ud over at være en anerkendt forsker inden for det teknisk-naturvidenskabelige område – skal besidde ledelsesmæssige kompetencer, og at rektor kan have opnået sine kompetencer fra såvel den offentlige som den private sektor. Jeg vil gerne spørge ministeren, om ministeren er enig i, at rektor kan have fået sine kompetencer fra såvel den offentlige som den private sektor. Vi kan jo ikke ændre bemærkningerne til lovforslaget, når det er fremsat, men jeg kan se, at det fremgår af bemærkningerne, at i de drøftelser, der har været, er der indgået overvejelser om, at rektor bør

være en anerkendt forsker inden for det teknisk-naturvidenskabelige fagområde og have ledelsesmæssig erfaring.

Det er måske nogle bemærkninger, der netop er kommet ind på baggrund af Dansk Industris høringssvar, og det vil jeg selvfølgelig gerne bede om ministerens svar på. Jeg vil også gerne høre, om der ligger i det, at vedkommende kan have fået sine kompetencer fra såvel den offentlige som den private sektor, for i CD mener vi selvfølgelig, det er vigtigt, at der bør være en ligestilling her.

Alt i alt synes vi, det er et utrolig spændende lovforslag, og det er et lovforslag, som vi kan støtte.

(Kort bemærkning).

Søren Kolstrup (EL):

Et spændende lovforslag, ingen grund til bekymring, det er CD's melding. Men så må CD jo lide af en gennemført politisk skizofreni.

Hvordan kan det være, at fru Susanne Clemensen og Enhedslisten f.eks. kunne være noget så enige om at styrke demokratiet i arbejdsmiljølovgivningen? I flerårsaftalen drøftede vi, at studienævnene skulle have en øget kompetence, men her synes fru Susanne Clemensen åbenbart, det er spændende, at studienævnene skal have en reduceret kompetence. Vil det sige, at CD mener, at når det drejer sig om visse dele af uddannelsessystemet, skal vi udvide demokratiet, men når det drejer sig om universiteterne, skal vi have indskrænket demokratiet, bl.a. studienævnenes kompetence?

(Kort bemærkning).

Susanne Clemensen (CD):

Man kan efter min mening ikke sammenligne de forhold, som hr. Søren Kolstrup gør her, men jeg vil gerne sige, at i CD synes vi, det er vigtigt, at der netop åbnes mulighed for, at man kan eksperimentere med forskellige ledelsesformer, når det gælder universiteterne. Altså vi har jo en ledelsesform på universiteterne, som går helt tilbage til 1960'erne og 1970'erne. Det må da være muligt, uden at der skal rejse sig en storm, at forsøge at videreudvikle den ledelsesmodel, som altså bygger på nogle forhold, der er 20-30 år gamle.

(Kort bemærkning).

Søren Kolstrup (EL):

Jeg spurgte ikke fru Susanne Clemensen om de generelle ledelsesforhold. Jeg spurgte fru Susan-

ne Clemensen, om hun syntes, det var en god idé eller ikke en god idé, at studienævnene i det her forslag får indskrænket kompetence, dels hvad angår bemyndigelse i forhold til undervisningsplanen, og dels hvad angår bemyndigelse i forhold til rekvireret undervisning. Dette var mine spørgsmål og ikke andet.

(Kort bemærkning).

Susanne Clemensen (CD):

Og jeg vil gerne endnu engang slå fast, at jeg synes, det er positivt, at DTU, et enigt konsistorium, faktisk ønsker at eksperimentere med en anden ledelsesmodel end den, som vi kender i forvejen, og jeg kan også konstatere, at konsistorium og det interne akademiske demokrati jo netop opretholdes.

(Kort bemærkning).

Søren Kolstrup (EL):

Jeg kan konstatere, at jeg ikke fik noget svar med hensyn til studienævnene. Men så synes jeg, det er interessant, hvis fru Susanne Clemensen mener, at den vigtigste parole for dansk uddannelsesudvikling og for eksperimenter er »gennem frustration til sejr«. Det her forslag har skabt dybe, dybe frustrationer blandt de ansatte, blandt en del af de studerende, mindre blandt ph.d.erne, men mener fru Susanne Clemensen, at det er ideelt at lave eksperimenter på sådan en baggrund, altså gennem frustration til sejr?

(Kort bemærkning).

Susanne Clemensen (CD):

Det er min opfattelse, at den nuværende ledelsesmodel bestemt også visse steder har sine alvorlige problemer, og det er på den baggrund, at vi faktisk synes, det er i orden, at man nu giver DTU mulighed for at prøve en ny ledelsesform af.

Formanden:

Hr. Søren Kolstrup som ordfører.

Søren Kolstrup (EL):

Det her forslag, vi har til behandling i dag, er ikke udtryk for makværk. Det er ikke udtryk for en tilfældighed. Det har sin egen renhed. Det er efter Enhedslistens bedømmelse fra top til tå gennemført reaktionært forstået i ordets egentlige betydning.

Det hviler på tre principper, der tjener til at gennemføre en afdemokratisering. Det ene er udpegning i stedet for valg – ikke overalt, men

præcis dér, hvor den store kompetence er samlet. Det andet princip er, at den vigtigste kompetence, den mest interessante kompetence, gives til udpegede personer. Og det tredje princip er, at man taler om et erhvervsuniversitet uden nøjere at definere det.

Når der er grund til at hæfte sig ved begrebet, så er det jo, fordi man i kontrakten med DTU har peget på, at dette universitet har forskellige roller, og her er der tilsyneladende tale om, at man fremhæver specielt én rolle. Derfor, hvis man mener, at begrebet erhvervsuniversitet dækker over det ganske traditionelle universitet, jamen så synes jeg, man skal rette det. Men det er klart, at hvis man mener noget andet og mere, så skal man da selvfølgelig tydeligt definere, at her forstår vi noget andet og mere, noget kvalitativt andet.

Man kan sige, at hvis man vil rendyrke billedet af store, stærke, ansvarsfulde mænd, der skærer gennem ævl og kævl, er der jo endnu et stykke arbejde at gøre for den minister, der tilsyneladende ikke vil udvide det demokratiske råderum, men derimod indskrænke det under det figenblad, der hedder forsøg.

Enhedslisten vil medvirke til, at det her forslag får en så kort levetid som muligt. Vi håber, man kan mobilisere modstand mod det. Vi håber, vi kan få mange spændende forsøg, men ikke forsøg, der bygger på afdemokratisering, ikke forsøg, der bygger på frustration blandt de ansatte.

Men lad mig kort dokumentere, at der er tale om en centralisering omkring ikkevalgte personer. Vi får en rektor; han er ansat, ikke valgt, han ansættes af bestyrelsen efter opslag; vi får en bestyrelse, der skal træffe de langsigtede, strategiske beslutninger og godkende budget; der vil være et flertal af folk, der er udpeget udefra; konsistorium består, det er korrekt, som den socialdemokratiske ordfører var inde på, men det er dog interessant, at dets kompetence indskrænkes betydeligt, og det langsigtede og det økonomiske fjernes fra konsistorium.

Og endelig får vi jo en helt ny konstruktion med dekaner – forskningsdekaner, uddannelsesdekaner – udpeget af rektor; institutter; der er ledere, der udpeges af rektor, og man dyrker parolen om det hurtige og effektive uden at have blik for et af demokratiets nervesystemer. Demokrati er ikke en hellig gral, det kan have mange forskellige ansigtsformer, men der er ét element i demokratiet, jeg gerne vil fremhæve, og det er vigtigheden af, at man får så mange in-

formationer som vel muligt, og det er, at de, der er ledere, har Gefühl med stemningerne et givet sted. Og noget sådant svækkes med det her forslag.

Endelig er der en lang række ordførere, der har rost selvejemodellen. Enhedslisten erkender, at selvejemodellen kan antage former, som er i overensstemmelse med gældende universitetslovgivning og som ikke nødvendigvis behøver betyde en indskrænkning, men i selve selvejeformen ser vi en meget, meget stor risiko for, at man åbner op for dels økonomisk spekulation, at økonomisk vækst kommer i højsædet, ikke grundforskning, og dels at man eksperimenterer med former, der går på tværs af universitetsdemokratiet.

Og på den baggrund skal jeg sige, at Enhedslisten på ingen måde kan tilslutte sig det her forslag, som vi er dybt rystede over. Vi er dybt rystede over, at det fremsættes af en socialdemokratisk regering, der i den grad går i ét med borgerlige ordførere. Det er selvfølgelig trist, men vi vil gøre vort til, at det som sagt får en yderst kort levetid.

(Kort bemærkning).

Lise Hækkerup (S):

Ja, sikke dog en svada at starte en weekend med. »Dybt rystet!«

Jeg har ledt og ledt i løbet af hr. Søren Kolstrups ordførertale efter ordet »erhvervsuniversitet«. Hvor står det? Kan hr. Søren Kolstrup påvise det og finde det, så er jeg meget lydhør over for begrebet.

For mig at se står der et »erhvervsrettet universitet«, og det er altså noget lidt andet.

(Kort bemærkning).

Søren Kolstrup (EL):

DTU er et erhvervsrettet universitet, står der i bemærkningerne. Det er vi enige om.

Men det springende punkt er – og det har vi jo fortsat ikke fået svar på – hvad man skal forstå ved et erhvervsrettet universitet. Er det noget, der kvalitativt ændrer universitetsbegrebet? Er det noget, der ændrer i forhold til de kontrakter, som ligger i forvejen, hvor der står, at et universitet har flere roller – at DTU har flere roller? Det spørgsmål er ikke blevet besvaret.

Men jeg kan i øvrigt bekræfte, at i bemærkningerne står der »erhvervsrettet universitet«. Men så er vi jo ikke nået videre. Hvad betyder det?

Formanden:

Fru Tove Videbæk som ordfører.

Tove Videbæk (KRF):

Dette lovforslag går ud på at give Danmarks Tekniske Universitet mulighed for at blive et selvejende universitet.

Universitetsloven af 1999 havde bl.a. til hensigt at kunne imødekomme et universitets eventuelle ønske om individuel organisering.

Forventningen i forbindelse med vedtagelse af denne lov vedrørende DTU er, at det kan medvirke til at skabe nye attraktive studiemiljøer, der kan tiltrække flere studerende og styrke forskningen inden for de teknisk-naturvidenskabelige fagområder i et tæt samarbejde med erhvervslivet – og her bør naturligvis dansk erhvervsliv prioriteres.

For Kristeligt Folkeparti er det vigtigt, at DTU, selv om det bliver selvejende, fortsat vil være omfattet af universitetsloven med de enkelte afgivelser, der er nødvendige som følge af lovforslaget.

Ligeledes er det vigtigt for os, at betegnelsen »erhvervsrettet universitet« ikke skal forstås i en snæver forstand, men således at DTU fortsat skal drive forskning og give uddannelse indtil det højeste videnskabelige niveau, ligesom DTU skal værne om forskningsfrihed og bidrage til at udbrede kendskab til videnskabens arbejdsmetoder og resultater.

I Kristeligt Folkeparti mener vi, at dette lovforslag kan være medvirkende til at revitalisere DTU med øget studenterøgning og sikring af gode og tætte kontakter til det omgivende samfund og dets erhvervsliv.

Kristeligt Folkeparti støtter forslaget.

(Kort bemærkning).

Søren Kolstrup (EL):

Kristeligt Folkeparti lægger vægt på, at denne her lov er en del af universitetsloven. Men kan det ikke bekymre Kristeligt Folkeparti, hvis intentionen bag universitetsloven systematisk nedbrydes med det her forslag?

Man kan jo altid lave læbebekendelser og sige: Denne lov er en del af universitetsloven. Men hvad, hvis den systematisk alligevel nedbryder universitetsloven? Er det f.eks. Kristeligt Folkepartis perspektiv, at vi får flere sådanne særlove og så vi til sidst altså har sådan en pyn-telov, som vi kalder universitetsloven, pyn-teloven?

(Kort bemærkning).

Tove Videbæk (KRF):

I Kristeligt Folkeparti mener vi, at dette lovforslag er et skridt i en rigtig retning, hvor vi giver et universitet mulighed for at forsøge med nye styreformer, nye måder at gøre tingene på, og vi forventer, at denne lov vil medvirke til at skabe nye attraktive studiemiljøer og tiltrække flere studerende osv. osv., som jeg sagde i min ordførertale.

Så vi støtter det her forslag.

(Kort bemærkning).

Søren Kolstrup (EL):

Har jeg forstået Kristeligt Folkeparti rigtigt, når Kristeligt Folkeparti siger, at det er et skridt i den rigtige retning? Altså det vil sige, at vi skal systematisk arbejde for i den danske uddannelsessektor at få afskaffet valgprocedurer til fordel for, at folk udpeges af store, stærke mænd.

Forskningsministeren (Birte Weiss):

Jeg vil gerne sige tak til ordførerne for en spændende debat. Selvfølgelig først og fremmest tak til de mange, der har støttet lovforslaget. Jeg er enig med alle dem, der siger, at her går vi i gang med en meget spændende nyudvikling, som man selv har ønsket på DTU. Det vil jeg gerne vende tilbage til om et øjeblik.

Jeg vil også godt takke de ordførere, der har haft nogle kritiske bemærkninger. Dem kan vi få brug for, også i det videre arbejde. Når hr. Morten Helveg Petersen sagde, at Det Radikale Venstre vil følge meget godt med i, hvordan det her bliver implementeret i virkeligheden, så kan jeg føje til, at det vil regeringen også, og jeg går ud fra, at også alle de partier, der er positive over for lovforslaget, ligesom Det Radikale Venstre er, naturligvis vil være meget stærkt optaget af, hvordan det her så bliver udført i praksis.

Så både den glade tilslutning og de tøvende og de kritiske bemærkninger mener jeg, at vi i fællesskab har meget god brug for at have liggende i baghovedet, når vi skal vurdere, hvad der så kom ud af denne nye udvikling, som man jo selv har ønsket på DTU.

Hvis jeg skal besvare spørgsmålet om, hvorfor vi overhovedet sidder her i dag, så er det jo først og fremmest, fordi man i sommer på DTU sagde: Vi vil gerne forsøge os med en anden konstruktion i form af selveje, og vi vil også godt forsøge os med en ansat øverste ledelse i stedet for den nuværende. Det var et enigt konsistorium, som kom til Forskningsministeriet og

spurgte: Er det en proces, som det giver mening, at vi overhovedet arbejder videre med?

Og til det var mit svar: Ja, gå i gang med det, lav alle de processer, der er brug for ude på DTU, og vend så tilbage med et konkret forslag, når I er kommet videre i det.

Jeg deler under ingen omstændigheder den opfattelse, som hr. Søren Kolstrup har af, hvordan forholdene er på DTU i dag, hvor det blev beskrevet, som om alle på DTU er dybt, dybt frustrerede over den proces, som de selv har sat i gang.

Hvis det var tilfældet, ville resultatet her efter et halvt års intern debat frem og tilbage om store og små ting i forhold til den dispensationsansøgning, man har indsendt, jo næppe have været, at ingen i konsistorium stemte imod den endelige model.

Der var én medarbejderrepræsentant, der undlod at stemme. Alle andre stemte for. Studenterne stemte for, og jeg har fået mange tilkendegivelser, som under ingen omstændigheder afspejler frustration, men tværtimod forventning om, at det er en spændende fremtid, man går i møde på DTU.

Så hele baggrunden for lovforslaget er, at man har lavet en model selv på DTU, man har selv født den, om jeg så må sige, og det er naturligvis meget vigtigt, også når man så skal bringe sig i stand til at få dette nye system til at fungere i praksis.

Jeg vil godt komme med svar derudover på de helt konkrete spørgsmål, der er stillet undervejs.

Til fru Lise Hækkerup: Jeg kan bekræfte, at det, der er tale om – og det er så samtidig også et svar på noget, som hr. Søren Kolstrup har været meget optaget af under debatten – det, der står i lovforslaget er, at DTU er et erhvervsrettet universitet.

Og hvad er der så galt med det, synes jeg godt at man kan spørge? DTU har jo en forskning, som netop er – formentlig – den del af forskningsverdenen overhovedet, som har den korteste vej til anvendelse ude i erhvervslivet. Hvad er der dog galt ved at skrive det i et lovforslag?

Der er jo ikke tale om, at man ved at bruge udtrykket, at det er et erhvervsrettet universitet, dermed distancerer sig fra universitetslov og alle mulige andre ting, som samtidig vedbliver at være det lovmæssige fundament eller det formelle, juridiske fundament under virksomheden på DTU. Så jeg vil godt sige til hr. Søren Kolstrup, at han har gjort sig megen bekymring

uden grund, når det gælder præcis denne sammenhæng.

Fru Hanne Severinsen var også inde på spørgsmålet om, hvorvidt det, vi nu gør på DTU, betyder, at man skal lave noget tilsvarende på andre universiteter. Og jeg vil gerne være meget præcis i min besvarelse af det spørgsmål.

For det første: Jeg har ingen planer overhovedet om at ændre universitetsloven. Den nuværende universitetslov er meget rummelig, og derfor er der ikke optræk til eller i det, der ligger her, nogen form for forvarslings om, at nu vil vi skrotte den nuværende universitetslov.

Hvis der er andre universiteter, der selv føder en model – og jeg har såmænd ikke nogen forestilling om, at man vil gøre det på præcis samme måde, som det er skruet sammen på DTU – men hvis man føder sin egen model, og den i øvrigt ser fornuftig ud, og kommer og spørger Forskningsministeriet: Er dette her noget, vi kan arbejde videre med? – så vil jeg være lige så imødekommende, som jeg har været over for DTU.

Men der er flere forudsætninger, som vil være afgørende:

For det første at det er noget, som man selv beslutter ude på det enkelte universitet. Det vil overhovedet ikke være noget, hvor der vil være antydning af, at vi kommer fra Forskningsministeriet og trækker nogle nye modeller ned over hovedet på det enkelte universitet.

For det andet vil det være en forudsætning, hvis der overhovedet kommer nogen henvendelser af den karakter, at de har hele universitet bag sig eller i hvert fald et meget, meget stort flertal på universitetet bag sig. Det er præcis det, der har været tilfældet på DTU, og det er formentlig også derfor, at processen har været forholdtvis enkel, og at man også i forhold til de processer, der har været, og hvor mange debatter uden tvivl har været mægtig besværlige, alligevel er nået frem til en så stor opslutning bag det, som der er tale om.

Over for fru Hanne Severinsen vil jeg også godt bekræfte, at naturligvis bliver forskningsfriheden på DTU ikke blot det mindste anfægtet af det, der er tale om her.

I øvrigt vil det være sådan, at en lang række af de øvrige lovgivninger eller overordnede regelsæt, der findes i samfundet og på andre universiteter, vil også, selv efter den nye struktur, være gældende på DTU. Det gælder offentlighedsloven, og det gælder forvaltningsloven, og det gælder ombudsmandsloven. Så tilbage står, at det, vi ændrer ved, i virkeligheden er to hoved-

ting, for det første, at man får selveje, og man får den ultimative økonomiske forvaltning ved, at man selv kommer til at eje bygningerne, og for det andet, at der bliver tale om en ansat ledelse og ikke om en valgt.

Hr. Brian Mikkelsen spurgte til dette med, at det skal være en ansat rektor, som skal have en solid videnskabelig baggrund, om der også er tale om, at vedkommende skal have en ledelsesmæssig kompetence. Jeg forestiller mig i udpræget grad, at der er tale om begge dele.

Fru Susanne Clemensen var også lidt inde på det samme spørgsmål, nemlig om det kan være ledelsesmæssig erfaring, man har erhvervet sig i det private erhvervsliv og ikke inden for det offentlige, og til det er svaret, at det er de endelige kvalifikationer i det øjeblik, den pågældende skal ansættes, der naturligvis er det afgørende, og ikke, hvor man har erhvervet dem.

I øvrigt tror jeg, at vi kommer til at se for os i de kommende år – og jeg håber også, at udviklingen vil gå sådan – at man ikke én gang for alle vælger enten en forskerkarriere på et universitet eller en ude i det private erhvervsliv. Jeg tror, der er megen god viden, som kan spadseres frem og tilbage imellem den offentlige og den private sektor, og derfor vil det, jeg sagde før om kvalifikationer til at blive leder, være meget godt i tråd med det scenario.

Hr. Ole Sohn udtrykte megen betænkelighed i forbindelse med demokratiet på institutionen. Jeg har meget svært ved at genkende det billede, som hr. Ole Sohn tegner, og jeg har god forventning om, at man i praksis kommer til at få den studenterindflydelse, den medarbejderindflydelse, som kommer til at ligge både i konsistorium og i bestyrelsen, til at spille meget smukt sammen.

Man skal jo ikke glemme, at der i bestyrelsen kommer til at sidde tre repræsentanter, som skal tegne studenter og medarbejdere, og så kommer der til at sidde fire repræsentanter – det er dem, som bliver udpeget af Forskningsministeriet – og de kommer til at tegne et bredt felt både videnskabeligt og samfundsmæssigt i øvrigt, og jeg er overbevist om, at det vil vise sig at være et meget godt match.

Konsistorium bliver der jo ikke pillet ved, og det vil sige, at hele den interne akademiske ledelse vil være intakt, og jeg er ikke bekymret for, hvorvidt den arbejdsdeling, der kommer til at være mellem konsistorium og bestyrelsen, vil fungere.

Så stillede hr. Morten Helveg Petersen et spørgsmål, som gik ud på det, som flere andre også har været inde på, nemlig med udpegningen af institutledere. Og jeg forstod det sådan, at der måske var en bekymring for, hvordan medarbejdernes indflydelse ville ske fyldest i så henseende, og til det kan jeg helt klart svare ja. Medarbejderne skal fortsat have indflydelse på, hvem der skal lede de enkelte institutter, selv om det er sådan, at institutlederne fremover bliver udpeget af rektor.

Så spørger man: Jamen hvordan kan det så hænge sammen? Det kan det, fordi der jo ligger en klar intention om, og det er simpelt hen en del af selve lovforslaget, at det skal ske på den måde, at rektor drøfter udpegningen med en rekrutteringskomité bestående af repræsentanter for instituttets ansatte.

Så kan det godt være, at der er tilfælde, hvor der skal tages et særligt fortrolighedshensyn til de ansøgere, der sidder i uopsagte stillinger, og dér vil medarbejdernes indflydelse så blive sikret gennem nedsættelse af et egentlig ansættelsesudvalg.

Så det vil sige, at selv om det med institutterne ikke er en del af selve lovforslaget, er det meget nøje gennemtænkt, hvordan man kan sørge for, at medarbejderne får den indflydelse, som der jo af alle grunde er meget vigtig at have med, fordi medarbejderne jo også er udstyret med en viden, som det er værd at trække på.

Hr. Søren Kolstrup har jeg allerede svaret omkring den dybe, dybe frustration, som jeg ikke kan identificere, og som ikke er afspejlet i det, der var optakten til ansøgningen, og heller ikke i den endelige ansøgning, og jeg vil godt én gang til understrege, at der er ingen på DTU, der har stemt imod det. Der har været en enkelt medarbejder, som har undladt at stemme, men bortset fra det er det en enig skare, der står bag den fornyelse, som jeg synes der er god grund til at have forhåbninger til.

(Kort bemærkning).

Søren Kolstrup (EL):

To ting: Ministeren prøver på at fastholde, at den interne akademiske ledelse er intakt. Ja, jeg synes, det er ret voldsomt for mig at høre. Jeg ved ikke, hvordan man kan hævde noget sådan.

Hvis vi tager kernen i det her demokrati: institutterne, studienævne, kan ministeren da ikke bekræfte – og jeg går ud fra, at ministeren også mener, det er en del af det interne akademiske demokrati – at hvad angår studienævn-

ene, får de systematisk indskrænket deres kompetence? En uddannelsesdekan får afgørende indflydelse, og selve rekrutteringen sker ud fra en snæver forsamling, altså undervisningsudvalgene. Så det er jo på alle punkter, der er tale om en markant ændring. Det er det ene.

Og at konsistorium også får en indskrænket indflydelse, må vi vel konstatere. Vi kan være uenige i den samlede vurdering, men vi må dog vel konstatere, at konsistorium får indskrænket indflydelse, punktum. Nå, ja.

Forskningsministeren (Birte Weiss):

Jeg kan bekræfte, at bestyrelsen får det overordnede ansvar først og fremmest omkring det, som man kan kalde den økonomiske forvaltning og de helt overordnede rammer for virksomheden.

Konsistorium vil der ikke blive ændret ved, og derudover vil man, som det er fremgået af debatten, have både hele dekanatsystemet, og man vil have studienævnene.

Det er rigtigt, at studienævnene bliver skruet lidt anderledes sammen, end der ellers har været tale om, men også her er det jo noget, som man selv har ønsket på DTU; man har selv peget på, at det ville være en både – går jeg ud fra – mere smidig og også en fuldt ud så demokratisk form som den, der er i øjeblikket.

Så jeg kan ikke bekræfte det overordnede indtryk, som hr. Søren Kolstrup forsøger at skabe, nemlig at det her er afdemokratisering, som er frustrationsegnet. Jeg går ud fra, at grunden til, at man så massivt har haft det her ønske på DTU, er, at man mener, at det peger fremad.

(Kort bemærkning).

Søren Kolstrup (EL):

Men ministeren må jo så også vedgå, at Dansk Magisterforening, AC og ingeniørerne er kommet med udtalelser, der klart peger hen imod, at det er et ikke acceptabelt forslag, og at de ansattes repræsentant – der ligger et høringssvar – siger, det her er ikke acceptabelt.

Ministeren henholder sig til en beslutning, der er truffet tidligere. Men gør det ikke indtryk på ministeren, at alle, der repræsenterer de ansatte, forskerverdenen siger: Den her, den går ikke; det skal vi ikke have mere af, og det er noget skidt, der ligger.

Gør det ikke lidt indtryk på ministeren?

Forskningsministeren (Birte Weiss):

Jeg håber, at hr. Søren Kolstrup bemærkede, at jeg ved starten af min besvarelse før kvitterede

for ikke bare for den meget positive modtagelse, men også for de kritiske bemærkninger.

Og den kvittering gælder ikke blot her i salen, men også de lidt bekymrede høringssvar, der har været hist og pist. Det vil naturligvis komme til at indgå i behandlingen i udvalget, og det vil også komme til at indgå i de endelige overvejelser, som vi kan gøre os om den ene eller den anden detalje i forslaget.

Men jeg køber ikke det billede, som hr. Søren Kolstrup forsøger at tegne af, at dette forslag har fået en massiv front imod sig næsten fra den første start. Jeg har opfattet det modsatte, nemlig at man er gået ind i processen med ildhu, med en vældig appetit på at få DTU til at være et universitet, som ikke blot kan levere fremragende forskning, men som også er i stand til at virke så attraktivt i unge menneskers opfattelse, at de vælger en naturvidenskabelig eller teknisk uddannelse.

Så jeg støtter både bestræbelserne helt overordnet set, og jeg støtter, sådan som lovforslaget er udtryk for, også den dispensationsansøgning, som er kommet fra DTU, hvor én medarbejder har undladt at stemme, alle andre har været for det.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Forskningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af lovforslag nr. L 113: Forslag til lov om et indberetningssystem for oplysning om løn m.v. (LetLøn).
Af erhvervsministeren (Pia Gjellerup).
(Fremsat 15/11 2000).

Lovforslaget sattes til forhandling.